

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 05 sierpnia 2025 r.
znak sprawy: DOS.zs.058.28.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedź na interpelację nr 10893 Posłów: Małgorzaty Tracz, Klaudii Jachiry, Darii Gosek-Popiołek, Barbary Grygorcewicz, Lucjana Marka Pietrzczyka, Bożenny Hołowni i Łukasza Litewki

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację w sprawie rzetelnej analizy skali pozwów sąsiedzkich dotyczących oddziaływań związanych z produkcją rolną¹ przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Ad 1. Czy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dysponuje danymi na temat skali wszystkich pozwów sąsiedzkich dotyczących oddziaływań związanych z działalnością rolniczą (np. emisje odorowe, hałas, zanieczyszczenia, oddziaływanie na wody gruntowe, uciążliwości środowiskowe)?

Ad 2. Jakie były wyniki tych spraw w ostatnich 10 latach – ilu rolników zostało pozwanych, ile spraw zakończyło się zasądzeniem odszkodowania, ilu pozywających było osobami nieprowadzącymi działalności rolniczej?

Ad 3. Czy wśród powodów znajdowali się także wieloletni mieszkańcy wsi oraz inni rolnicy?

Ad 4. Czy Ministerstwo prowadzi analizy porównawcze dotyczące skali tych pozwów w odniesieniu do liczby protestów społecznych i skarg dotyczących funkcjonowania ferm przemysłowych?

¹ Interpelacja z 17.07.2025.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) posiada wiedzę jedynie o postępowaniach, w których Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pełni rolę organu administracji publicznej oraz tych, w których Minister lub MRiRW jest stroną postępowania. Niekiedy MRiRW pozyskuje wiedzę o toczących się postępowaniach lub zapadłych orzeczeniach sądowych z pism kierowanych przez rolników, zawierających zwykle prośbę o podjęcie bliżej nieokreślonej interwencji. Pisma te dotyczą z reguły spraw zakończonych orzeczeniami sądów cywilnych albo karnych, w których Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada instrumentów prawnych umożliwiających podjęcie jakichkolwiek procesowych działań.

Nie istnieją regulacje prawne, z których wynikałby obowiązek informowania Ministra lub MRiRW o toczących się i zakończonych postępowaniach, w których stroną jest osoba prowadząca działalność rolniczą. W związku z tym nie istnieje również możliwość monitorowania takich postępowań przez MRiRW.

Odnosnie do zgłoszeń dotyczących postrzegania jako uciążliwych immisji wynikających z prowadzenia działalności rolniczej, w szczególności związanych z emisją hałasu lub odorów, informuję, że do MRiRW przekazywane są informacje w tym zakresie przez Krajową Radę Izb Rolniczych, wojewódzkie izby rolnicze, przedstawiciele organizacji rolniczych, rolników, a także w ramach interpelacji poselskich. Prowadzony jest także dialog z przedstawicielami samorządu rolniczego, organizacji rolniczych i rolnikami dot. zachowania funkcji produkcyjnych wsi. Na potrzeby prac Zespołu ds. zachowania funkcji produkcyjnych wsi² zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród przedstawicieli izb rolniczych i jednostek doradztwa rolniczego (364 respondentów), mające na celu identyfikację najczęstszych przyczyn konfliktów na terenach wiejskich, w szczególności tych związanych z różnymi funkcjami wsi, a także sposobów ich rozwiązywania.

Do MRiRW trafiają również sygnały dotyczące skarg na uciążliwości związane z prowadzoną produkcją zwierzęcą, jak również problemu z rozwojem gospodarstw prowadzących taką produkcję. Temat trudności w uzyskaniu wymaganych zgód na budowę budynków służących do produkcji zwierzęcej, w związku z protestami okolicznych mieszkańców, był poruszany przez przedstawicieli rolników i związków hodowców na spotkaniach w MRiRW, jako jedna z podstawowych barier blokujących rozwój gospodarstw i możliwości ich modernizacji. Z uwagi na prowadzenie tych postępowań przez inne organy, do MRiRW nie trafiają informacje o ich przebiegu i skali rezygnacji z prowadzenia inwestycji już na wstępnym etapie postępowania.

Należy w tym miejscu wskazać na przemiany jakie dokonały się na obszarach wiejskich i zmieniającą się strukturę gospodarstw rolnych oraz postępujące „rozlewanie” się miast i wkraczanie zabudowy mieszkaniowej na tereny wcześniej użytkowane rolniczo. Zmienia się także struktura demograficzna na terenach wiejskich w odniesieniu do miejsc zatrudnienia, które coraz częściej nie jest w żaden sposób związane z prowadzeniem działalności rolniczej. Najlepszym przykładem tych zmian, które pośrednio wpływają na problem skali konfliktów o uciążliwości prowadzonej produkcji rolniczej są dane GUS, zgodnie z którymi w 2020 r.

² Zarządzenie nr 4 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw zachowania funkcji produkcyjnych wsi (Dz. Urz. Min. Rol. i Roz. Wsi poz. 5)

odnotowano 582,1 tys. gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie, tj. o 36,9% mniej niż w 2010 r. Stanowiły one 44,2% ogółu gospodarstw rolnych³. Dodatkowo w ostatnich latach nadal zmniejsza się liczba gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą, np. utrzymujących świnie.

Biorąc pod uwagę powyższe, próba porównania przedstawionych w interpelacji danych liczbowych, których źródłem jest Koalicja Społeczna Stop Fermom Przemysłowym, z liczbą pozwów wobec rolników nie pokażą skali problemu lub innych problemów których ci rolnicy doświadczają ze strony mieszkańców ich okolicy (np. nieuzasadnione skargi do różnych organów i związane z tym kontrole w gospodarstwach) oraz nie uwzględnią zmian jakie dokonały się na obszarach wiejskich. Wskazana w interpelacji potrzeba przeprowadzenia takich analiz „jako niezbędnego warunku rzetelnych i przejrzystych prac nad planowanym projektem ustawy”, w związku z „dużą skalą konfliktów sąsiedzkich oraz rosnącą liczbą protestów przeciwko działalności przemysłowych ferm”, może prowadzić do błędnych wniosków co do skali i źródeł problemów. Takie analizy nie dostrzegają także, że ta zmniejszająca się liczba gospodarstw rolnych prowadzących produkcję zwierzęcą dostarcza surowce dla przemysłu spożywczego w Polsce (odnoszącego sukcesy eksportowe) i zapewnia bezpieczeństwo żywnościowe kraju i Unii Europejskiej.

Dodatkowo w związku z tym, że kwestie pozwoleń zintegrowanych, ocen oddziaływania na środowisko i udziału społecznego w tym procesie znajdują się w kompetencjach Ministerstwa Klimatu i Środowiska, informacje nt. zgłoszeń problemów w tym zakresie może posiadać to ministerstwo.

Ad 5. Czy resort planuje opublikowanie danych i wniosków z takich analiz przed skierowaniem zapowiadanego projektu ustawy do dalszych prac legislacyjnych?

Wszystkie przeprowadzane analizy są na bieżąco uwzględniane w prowadzonych pracach nad projektowanymi rozwiązaniami.

Ad 6. W jaki sposób Ministerstwo planuje wyważyć potrzebę ochrony funkcji produkcyjnej wsi z potrzebami lokalnych społeczności i ochroną ich prawa do zdrowia oraz życia w środowisku wolnym od nadmiernych uciążliwości?

Złożoność zagadnienia oraz konieczność wypracowania rozwiązań, które będą równoważyć interesy różnych grup, wymaga prowadzenia prac analitycznych i koncepcyjnych we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami. Podejmowany jest dialog z innymi resortami oraz z organizacjami rolniczymi, aby wypracować kompleksowe rozwiązanie tego problemu. Celem jest stworzenie takich regulacji, które będą równoważyły interesy wszystkich stron, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony dla funkcji produkcyjnych wsi.

W przypadku produkcji zwierzęcej możliwość dalszego jej prowadzenia związana jest ze skalą produkcji pozwalającą na jej opłacalność oraz z dostosowaniem gospodarstw do wymagań wynikających z przepisów z zakresu ochrony środowiska, zdrowia zwierząt lub ochrony zwierząt. Biorąc pod uwagę oczekiwania społeczne w zakresie

³ GUS: „Powszechny Spis Rolny 2020 Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2020 r.”, str. 58.

dobrostanu zwierząt, można się spodziewać, że zapowiadane nowe przepisy Unii Europejskiej regulujące te kwestie będą zmierzały w kierunku zapewnienia większej przestrzeni zwierzętom oraz zapewnienia większego dostępu do środowiska zewnętrznego, np. wybiegów lub pastwisk. Zmiany w tym zakresie będą wymagały od gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie inwestycji związanych z przebudową budynków lub zmianą urządzenia gospodarstwa. Wszystkie takie zmiany, nawet jeżeli nie będą prowadziły do zwiększenia produkcji, będą wymagały uzyskiwania zgód i pozwoleń, które mogą spotkać się ze sprzeciwem sąsiadów lub posiadaczy nieruchomości w otoczeniu takiego gospodarstwa.

Produkcja rolna, w tym produkcja zwierzęca, nierozzerwalnie związana jest z powstawaniem różnych uciążliwości: zapachami, kurzem, hałasem lub pracą w godzinach nocnych i dni wolne od pracy. W związku z tym, zmieniająca się sytuacja na obszarach wiejskich może w przyszłości spowodować, że problem konfliktu społecznego na wsi związanego z prowadzoną produkcją rolną, w szczególności produkcją zwierzęcą, dotyczyć może wszystkich rolników prowadzących gospodarstwa, a związane z nim konsekwencje mogą skutecznie zniechęcić do utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz skutkować uniemożliwieniem rozwoju gospodarstw.

W związku z tym działania związane z zachowaniem funkcji produkcyjnych wsi, jako podstawowych dla tych obszarów, powinny być prowadzone bez względu na aktualną liczbę pozwów i toczących się spraw sądowych dotyczących uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności rolniczej. Ograniczanie tej funkcji obszarów wiejskich na rzecz innych funkcji (np. mieszkaniowej i wypoczynkowej) będzie miało negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe Polski.

Dodatkowo informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) prowadzi prace nad ustawą, która m.in. ureguje kwestię lokalizacji ferm przemysłowych. Celem prac jest opracowanie kompleksowego rozwiązania prawnego regulującego zasady lokalizacji instalacji przemysłowych. Projektowane rozwiązania mają bazować na nowoczesnych rozwiązaniach technicznych i najlepszych dostępnych technikach pomiarowych, które są stosowane od lat na obszarze Unii Europejskiej. W toku prac MKiŚ zamierza uwzględnić aktualny stan wiedzy, możliwości administracyjne i laboratoryjne, potrzeby społeczne oraz bezpieczeństwo zdrowotne obywateli.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych